

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér.

A DEBRECENI AUT. ORTH. IZR. ISKOLASZÉK felügyelete alatt egy alakulóban lévő óvodai állás betöltésére pályázatot hirdetünk. Pályázhatnak magyar óvodára képesített, németül tudó zsidó nők, akik vallásos előéletűek. Az állás f. évben csak ideiglenesen lesz betöltve. Fizetés megegyezés szerint. A pályázatok dr. Lengyel Zoltán iskolaszéki elnök úr címére küldendők be.

A CSENGERI ORTH. IZR. HITKÖZSÉG előjárásága elhatározta, hogy a nemrégén épült artézi kúttal és kabinokkal ellátott rituális fürdőjét 8—10 évre bérbeadja oly egyénnek, aki a modern berendezés költségeit — kazánt, kádak átépítését stb. — cca 3000 pengőt, megállapodás szerinti feltételekkel befektet. Érdeklődők Kaufmann Antal hitk. elnök úrhoz forduljanak.

A RAJKAI ORTH. HITKÖZSÉG birtokában levő, még igen jó karban, csak kevés javítást igénylő 5—6 **ספר תורה** jutányos árban eladó. Hitközségek, *szajferek* érdeklődhetnek Kurcz Ferenc hitk. elnöknel, Rajka, Moson-m.

Elsőrendű orth. kóser ebédkoszt
kapható intelligens zsidó uricsaládnál. Ugyanott iskolás fiúgyermeknek teljes ellátásra felvétetnek. Gondos felügyelet és jóléti bánásmód. **Kitűnő referenciák.**
BLUM NŐVÉREK
Bpest, Nagymező-u. 8. II. 4. Liff.

Virág Gyula
orthodox fiuinternátusa
Budapest, VI., Ó-utca 42.
Szeretetteljes gondosság!
Legjobb referenciák!
Utólagos számla és költség nincs.

Egyedüli szombattartó gőzmosóda

MOS!
FEST!
TISZTIT!

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. *Allást keresők*nél szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip-ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. — Telefon. — cégnélküli levelezés.

KIZÁRÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít Meisels héber könyvkereskedés és tálliszszövőde, Rombach-u. 8. A Rombach templommal szemben. — Értékes könyvek megvásárlásáért, levelezőlap hívásra, házhoz megyek.

LÓWINGER SÁMUEL Kaba. házasságközvetítő. Orth. rabbijelölt, ügyvéd, orvos kerestetik megbízóim részére, benősülésre. Válaszbélyeg szükséges.

FÉRJHEZADNÁM leányomat 4000 pengő hozománnyal olyan férfihez, ki szigorúan vallásos és egzisztenciát alapítani képes. Cím a kiadóban.

INTELLIGENS, 26 éves, volt talmudista, nagyvárosban jól bevezetett régi üzlet tulajdonosa, nősilne. Reflektál szép, szigorúan orth. családból származó leányra. Leveleket „20” jelige alatt a kiadóhivatalba kér.

KITUNÓ HANGGAL rendelkező 40 éves *baal tfiló* és *mohel* orth. hitközségi állást keres. A same-szi teendőket is végezné. Egy gyermeke van. Cím megtudható: Weisz Hirsch metszőnél, Derecske.

KERESEK bejáró perfekt főzőnőt. Jelentkezni lehet reggel 9—1-ig. Wekerle Sándor ucca 13. II. em., jobb lépcső 14.

KÉT ISKOLÁSLEÁNY elsőrendű ellátást kapna gyermektelen rabbi-családnál. „Szülői gondozás” jeligére a kiadóba.

ORTH. KÓSER ÉTKEZDE és kávé-mérés, 2 évtized óta a legjobb helyen fennáll, sürgősen eladó. Olcsó házbér. Cím a kiadóban.

KERESEK háromtagú családomhoz szigorúan orthodox házvezetőnőt, ki a háztartással kapcsolatos teendők elvégzésére is vállalkozik. Cím: Kácsér Ignác, Sallógarján.

ASZTALOSSEGÉD helybe vagy vidékre ajánlkozik. Lichtmann, Király u. 21. II. 42.

14 ÉVES FIU ajánlkozik tanoncnak bármilyen szakmába vidékre. Cím: Lichtmann Sándor, Budapest, Király-u. 21. II. 42.

TELJESEN ÁRVA leány, ki a háztartás minden ágában jártas, jobb családdal elmenne, esetleg üzleti állást vállal. Cím: Rombach u. 4. II. 13.

Katzburg Salamon

könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.

SIRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron *Schreiber Jakob* villanyerőre berendezett sirkőüzemében, Debrecen, Hunyadi-utca 14. sz.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája Budapest, VII., Kertész-utca 21.

a „FAVORIT”

Laudon-utca 12. — (Andrássy-ut 9.)

Telefon Aut. 270-14.

Üzlethelyiséggel és lakással rendelkező egyéneknek helyben és vidéken képviselőket adok.

אלבטעמינע יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sip ucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Vértanúság és vigasztalás

A párizsi könyvpiacon most szenzációként elterjedt *Szimonovics*-féle memoárkönyv a zsidóság vértanúságának és gölűsz-helyzetének egy-néhány rikító vonását vetíti ki. A Tisóbeov utáni vigasztalás idején. — amikor a mult szenvedéseire gondolva, a prófétának jobb jövőt hirdető szózatából merítünk vigasztalást, — érdemes megállni a könyvnél, amelyben az utolsó orosz cár udvarának ékszerésze: Szimonovics Áron elmondja visszaemlékezéseit. Hatalmas, nagyszerű összeköttetéseket szerzett ez az ember a cári birodalomban, ahol a zsidó tömeg százezrei egyszerűen tönkrementek a rettenetes politikai és gazdasági elnyomásban. Mert ez is hozzátartozik a zsidó gölűszhoz, hogy egyes kiválasztott, vagy szerencsés zsidók minden antiszemitizmus ellenére is sokra viszik s a zsidó *széles rétegek* nyögnek az elnyomás terhe alatt. Pedig a zsidóság helyzetének megítélésénél egy-egy országban csak azt kell nézni, hogy a *túlnyomó többség* miképpen van, nem pedig egyes kivételek hogyan emelkedtek felfelé. A cári Oroszországban lakó zsidók szenvedéseit sem tudta elfelejtetni egy-egy bankár külsőleg fényes pályafutása.

Az orosz-lengyel zsidók szenvedése a leghihetlenebb módon fokozódott a világháború elején, amikor az orosz front korlátlan hatalmú vezére *Nikolaj* nagyhercegre volt, akit a zsidóság átka fog kísérni mindenkor. Seregei vereségeket szenvedtek és ezért a régi fegyverhez nyult: *bünbáknak odaállította a zsidóságot*, mondván s hivatalosan jelentvén, hogy a lengyel zsidóság áru-lása miatt nem bír hadisikereket aratni. Nincs még pontosan összeállítva a véres statisztika, de *bizonyos, hogy sok tízezerre rüg azok-*

nak a lengyel zsidóknak a száma, akiket ez a véreb kivégeztetett. Az meg kedvenc taktikája volt, hogy egy-egy városka zsidóságát kihajtotta az ellenséges front gépfegyvereinek és ágyuinak célpontjává. Egyszerre azonban megszűnt a dic-sősége s letették főparancsnokságáról... Hogyan történt ez a fordulat? Szimonovics most elmondja e degradálásnak különös hátterét. Akkoriban csodatevőnek tartották a cári udvarban Rasputint, azt a szi-bériai parasztot, aki a trónörökös orrvérzéseit hipnózissal eltudta állítani. Ezt a Rasputint a cári udvari ékszerész jól ismerte s amikor elmondta neki *Nikolaj* vérengzéseit ártatlan tízezreken, a csodatevő sí-rásra fakadt. A hangulatot felhasználta a zsidó ékszerész, összehívta az ország zsidó bankárjait s ezek megígérték Rasputinnak, hogy két leánya részére százezer rubelt depozálnak, ha *Nikolaj* rövidesen eltávolítatik a főparancsnokságról. Négy nap mulva megtörtént a lefo-kozás, amely a lengyel-zsidók újabb ezreit mentette meg a kivégzéstől.

Az eset alkalmas a pénz nagy hatalmáról szóló elmélkedés felkeltésére, mi azonban csak arra gondolunk, hogy milyen szomorú gölűsz-tünet, a zsidó igazságnak pénzen való diadalra juttatása s milyen lehangoló, hogy ilyen eszközökkel kell az igazság érdekében élni. Mint-ha ilyen esetekben nyilatkoznék meg a maga mélységében a prófétai ígért, amely a *mosiachot*, az embe-riség eljövendő megváltóját úgy írja le: „szegény s számaron lova-gol” (*óni verajhev al chámajr*), mert valóban akkor következik be a zsidó gölűsz megszűnése és az embe-riség jövőjének megjavulása, ha nem pénzen s nem erőszakosságok-

kal kell az igazságot támogatni. Ekor eljövételének hitét erősítik meg bennünk a vigasztalás hetei.

A Wahrman-esethez

Az első magyar-zsidó képviselő *Wahrman* Mór unokájának mér-gzés által történt öngyilkossága alkalmából az összes felekezeti újságokban különféle elmélkedések voltak olvashatók. A fejtegetések írói rámutattak az esetben rejlő tanulságokra, az öreg Wahrman vallás-talanságára, egyéb különös tulaj-donságaira, amelyek miatt két fia elzüllött s kikeresztelkedett, leánya kitért, kétszer elvált s középső férje négyet tartotta meg. Ennyi romlás, erkölcsi dekadencia valóban elszomorító! Hisz az öreg Wahrman Mór a pesti izr. hitközség elnöke volt. Mi még tovább is mehetünk: nagyapja már több mint 150 évvel ezelőtt tudományos levelezésben állott az akkori kor legnagyobb tal-mudtudásával *Rabbi Jechezkel Landau* prágai főbabbival, mint ez a „*Najdó Bijehüdo*” című világhírű döntvénygyűjteményéből kiderül. Micsoda süllyedés a híres talmud-tudós nagyapától az unokáig, aki már nem tudja gyermekéit a zsi-dóságnak megtartani! Itt minden siránkozás helyénvaló, mert konkrét példán láthatjuk, hogy a nem kellő kitartású s előrelátó orthodox apa a *neológ* tábornak neveli fiát sokszor akarata ellen és a vallás gyakorlat-nélküliségben s névleges zsidóság-ban nevelkedett neológ gyermek, ha az életben bármilyen vélt kényszer-helyzetbe kerül, *eldobja magától a névleges zsidóságot*.

ארטה כשר
„CERES“ ételszir
 a szokott kiváló minőségben minden
 fűszer, csemege és ételízesítőben
 kapható
HUTTER JÓZSEF
 Szappangyár
 Olajipar R.-T.
 Budapest, VII., Erzsébet-körut 6.
 Telefon József 461-91, 92, 93 és 94.

A sokféle elmélkedés, amely a Wahrman-estettel kapcsolatosan napvilágot látott, egy szempontot elmellőzött, pedig éppen ez a szempont a zsidó közélet szempontjából igen fontos s most is tanulságokat magában foglal. Az elmélkedések írói elfelejtették megnézni, miképpen írtak életében s elhunytakor az akkor megjelent felekezeti lapok a most lekritizált, lecsásárolt Wahrmanról: *csupa hódolat, csupa dicsőítés minden sor, amely akkor ürdött Wahrmanról*. Halálakor a búcsúztató rabbi például egyszerűen alkalmazta rá a biblia szavát: „*leszállt a nap...*” s természetesen az elhunytat a zsidóság napjának szerepeltette. Sőt némely felekezeti nekrológ megállapította, hogy a pesti hitközséget „konzervatív” irányban vezette, mert nagyon szerette a zsidó tradíciókat. És ugyanaz az orgánus, amely most lebecsméri, akkoriban dicsőítette. Mi következik tehát ebből? Az, hogy a zsidó közéletnek szüksége van oly sajtóra, amely minden jelenséget az igazi, az élő és a pozitív zsidóság szempontjából világít meg s amelynek a személy-kultuszon kívül más tartalma is van. Talán, ha a zsidó közéletet a becületés kritika nevelte volna, akkor a felekezeti vezérek személyéhez zsidó szempontból nagyobb követelményeket támasztottak volna s nem állott volna elő az a viszásság, hogy előkelő zsidó felekezeti férfiak családtagjai kitértek, anélkül, hogy ez az illetők felekezeti pozícióit meggyöngítette volna. Ez így volt már Magyarországon fél évszázaddal ezelőtt is s így nem igazságos dolog az öreg Wahrmannt utólag lecsásárolni, miután életében s halálában glorifikálták. Ez az eljárás igazolja a böles király kesernyés megállapítását: „*az élő kutyának jobb a halott oroszlánnál*”. Mert ime: a halottat megrugdossák éppen azok, akik őt egykoron oroszlánként magasztalták s akik most, ha kell, az ébet is felekezeti közéleti oroszlánnak léptetik elő. Tehát a mi esetünkben is úgy van, ahogy mondani szokás: minden nemzedék olyan vezetőket kap, amiket megérdemel.

A lubawicsi rebbe az amerikai elnöknél

Az amerikai lapok hasábos cikkekben számolnak be egy különös látogatásról. Schneurson, a világhírű lubawicsi rebbe és kísérete a napokban tisztelgett Hoover elnök előtt a Fehér Házban, hogy megköszönje az elnöknek a beutazási engedélyt. Ismeretes, hogy a rabbit a szovjet közbiztonsági hatóságai letartóztatták és csak nagynehezen tudott kijutni a börtönből. Végül eljutott Amerikába, ahol nagyszámú hívei fejedelmi ünneplésben részesítették.

A rebbe mindenekelőtt engedelmet kért Hoowertől, hogy fedett fővel jelenjen meg az elnök előtt s hogy elmondhassa azt az imát, amit kimagasló személyiségek megpillantásakor mondanak. A rabbi, aki már Oroszországban megtanulta az angol nyelvet, angolul beszélt az Egyesült-Államok elnökével világpolitikai és aktuális zsidó problémákról. Schneursonnak saját világ-kebe-konceptiója van és pedig a Biblia és a próféták elgondolása alapján. Ezt hosszasan kifejtette az elnök előtt és többek között elmondta, hogy ő, akinek nemcsak teológiai ismeretei vannak, hanem a világ folyását állandóan figyelte, látta a tömegek életét a háboruban, a forradalmakban és később, amikor a világ minden népe konszolidációra törekedett, nagyon jól el tudja képzelni a világképet a népek olyan szolidaritása alapján, mint ahogy azt Jesájó és Jirmijóhú századokkal ezelőtt elképzelték. Olyan technikai vívmányok fölött rendelkezünk, amelyek kellőképpen kiépítve és kifejlesztve, bizonyára az eddiginél is közelebb tudnák hozni az emberiséget. Gépek segítségével minden téren meg lehetne rövidíteni a munkaidőt, az emberek intenzív gazdálkodással, élelemmel el

tudnák látni az egész világot, tehát azokat a területeket is, ahol valami elemi csapás elpusztította a termést. Az emberiség boldog jövő előtt állana, ha mindenkit a próféták szelleme hatna át: az emberiség gondolata. Az az ember, aki csak önmagára gondol, aki soha nem irányította be érzésvilágát felebarátai javára, igazán nem érdemi meg, hogy a társadalom melléje álljon. Csupa olyan emberre kell számítani a jövő generációnak, akik másnak a javát is a szívükön viselik. A technikai vívmányok lehetővé fogják tenni az emberek számára, hogy elmélyüljenek és feloldódjanak az i-tenségben.

Az amerikai elnök nagy figyelemmel hallgatta a rebbet és maga is megtette helyeslő megjegyzéseit. A beszélgetés másfél óra hosszat tartott. Bucsuzáskor a rebbe megáldotta Hoowert, ami az elnökre láthatóan jó benyomást tett. Odakint az újságírók és fényképezők egész serege várta a rebbet és kíséretét. A vezető washingtoni újságok hatalmas interjúkban számoltak be Schneurson látogatásáról és oldalszámra közöltek képeket róla és kíséretéről. A newyorki lapok szintén kimerítően méltatták ezt a látogatást és Schneursonról úgy írnak, mint a kor egyik legbölcsebb emberéről. — Az természetesen már más kérdés, vajjon a beszélgetés valóban úgy folyt le, mint ahogy azt az amerikai újságok leírták.

Schück Jenő

orthodox fiuinternátusa
 Budapest, VII. Kertész-u. 32

Szeretetteljes gondosság!
 Az összes elemi- és középiskolák közelében. Orvosi felügyelet. Naponta 5-szöri bö étkezés. Legjobb referenciák a szülők részéről.
 Utólagos számla és költség nincs.

Trencsénteplic-fürdőn

a legjobb orth. kóser penzió a Fischhof-féle vendéglő a park közvetlen közelében. Elismert kitűnő konyha és kiszolgálás. — Tulajdonos:

Fischhof Adolf vendéglős
 Galántáról.

Kitűnő minőségű
 ארטה כשר
HUTTER
 szarvas szappan
 kapható minden fűszer- és festékkereskedésben. Gyártja a bpesti orth. hitközség rabbinátságának felügyelete alatt
 Hutter József Szappangyár-Olajipar
 Részvénytársaság
 Budapest, VII. Erzsébet-körut 6.
 Telefon József 461-91, 92, 93 és 94

A volt belga miniszter Wanderwede a szentföldi kérdésről

A Népszövetség e kiváló politikusa hosszabb előadást tartott saját szocialista szempontjából a palesztinai kérdésről. Azt mondja többek között, hogy a zsidók nem tulajdonítottak el semmit az araboktól. Minden terület, amit zsidók birtokolnak Palesztinában, kivétel nélkül megvásárolt és gyakran nagyon drágán megvásárolt föld, amit nem is a fellachoktól szereztek, hanem ama hatalmas birtokok tulajdonosaitól, akik ezeket a földeket megművelhetlenül hagyták, vagy arra szorították, hogy itt-ott legelőnek adták bérbe. A sziria-palesztinai delegáció azt állítja, hogy a zsidó mezőgazdaság a benszüllött parasztság tönkretételét eredményezte. Ez azt jelenti, hogy a delegáció a tényekkel egyáltalán nem számított. Azt hiszem, nem tévedtem, amikor genfi előadásomban hivatkozva Josiah C. Weedwood sah a „Hetedik dominion” című művére, kijelentettem, hogy Palesztinában materiális tekintetben nincs is nagy érdek ellentét zsidók és arabok között, hanem csak bizonyos fajtájú zsidók és arabok között.

Az arab nomád nem rabolhat kedve szerint és az arab földesurak attól félnek, hogy a zsidó bevándorlás meg fogja tanítani magasabb bér követelésére az eddig baromi sorban tengődő fellachot.

A palesztinai kérdés nehézségét 750 ezer fanatikus arab teszi.

Tavaly, amikor nem is antiszemita, hanem anti-európai pogromok zajlottak le, a brit kormány határozottan kijelentette, hogy a Balfour-deklaráció mellett hűségesen kitart. Másik cselekedni azt jelentené, hogy Anglia nem vállal bizonyos nemzetközi kötelezettséget. Ez pedig azt jelentené továbbá, hogy azok a férfiak, akik ma az angol politikáért felelősek, a zsidókkal és a Népszövetséggel vállalt kötelezettségeiknek nem tesznek eleget. A megoldás nem lehet más, mint valahogy megteremteni az arabok, zsidók és keresztények között a békét.

Esküvő a párizsi Rothschild-házban

Párizsi jelentések szerint a párizsi Rothschild-ház fejének, Edmund Rotschildnak legfiatalabb leánya, Jaqueline baronesz c héten tartotta esküvőjét Robert Calman Lévinel, a világhírű könyvkiadó fiával. Ismeretes, hogy a Rothschild-ház megalapítója, Amsel Mayer Rotschild végrendeletileg kötelezte utódait a valóságos zsidó tradíciók betartására s így természetesen ez a lakodalom is zsidó eseményé nőtte ki magát, amelyen Párizs minden valamirevaló zsidója részt vett. Az esketési szertartás az ugynevezett Rotschild-templomban zajlott le, a padsorokban a pénzvívág, az irodalom és a

művészet legkiválóbb kapacitásai szorongtak egymás mellett. A templom előtt olyan autópark sorakozott fel, amelyben a világ legjobb márkái voltak képviselve. A párizsi rendőrség nagy készenléttel vonult ki, de mégsem tudta megakadályozni azt, hogy a kicsiny templom szorongásig meg ne teljen kíváncsiakkal. Rengeteg volt azoknak a száma, akik kimmrekedtek és akik az uccán várták a fiatal boldog házaspárt. A templom maga ünneplésen ki volt világítva és gyönyörű virágokkal feldisztve. Maga a chüpo egy Rothschild-féle családi ereklye, külön izléses díszeket kapott erre az alkalomra.

Az esketési szertartást dr. Izrael Levi, Franciaország országos főrab-bija látta el. A vőlegény szörölszóra mondta utána a zsidó ritus által megkövetelt esketési formulát („*Haré at...*”), a főrabbi ezután megáldotta az ifjú párt és felolvasta a hagyományos héber-araméus házassági szerződést (*keszübo*), a fiatal házaspárnak azután élénken ecsetelte azt a szerepet, amelyet a Rothschild-család betöltött hosszú idő óta a zsidó közéletben. Ismertette érdemeiket a humanitárius munka terén és kiemelte fenkölt tulajdonságaikat.

Az esküvőn nagy gyűjtést rendeztek szegény és elárvult leányok kiházasítására. Az ezüst tála percek alatt megtelt és nem volt ritka a bankjegyek között az ezerfrankos és a százdolláros.

A fiatal házaspárral megostromolták szernecsekívánatokkal. Az összes jótékony egyetlek részére adományoztak az örömszülők. Örömnapja volt a párizsi koldusoknak s snorrereknek is.

והשתיה ברת !!!

תחת השגחת ביד צדק דקהל יראים בודאפעסט

Hazai Likőr, Rum- és Szeszárugyár r.-t.

Budapest, VI., Forgách ucca 9/b.

Telefon: Aut. 913-37, 913-42.

A budapesti aut. orth. hitközség rabbiságának legszigorubb felügyelete mellett, borpárlat kizárásával, feltétlenül megbízhatóan gyártott és párolt, hechserral ellátott összes szeszes italok, pálinkák, likőrök és rumok kaphatók.

A nevelés kérdéséhez

I.

Nyiregyháza, 1930. aug. 1.

A mult héten alkalman volt egy 20 éven felüli ifjúval beszél-ni, aki nagyon vallásos s kitünő talmudista s akkor kitünt, hogy nem tudja pontosan: a *semajne eszré* melyik négy részleténél kell meghajolni. Nem tudta, hogy a kezdő „*borüch ató*”, a *mogén av-rohom* előtti „*borüch ató*”, a „*majdim*” és az utolsó előtti „*borüch ató*” mondásánál kell meghajolni, összesen négyszer. Ő úgy tudta, hogy — *hokél hakodajs-nál*...

Ez az eset legjobb bizonyítéka annak, milyen helyes úton járt, milyen vallásilag fontos ügyet érintett *Schreiber Sámuel* úr, amikor azt hangoztatta a *Zsidó Ujság* jún. 27-én megjelent cikkében, hogy a chéderben tanítani kell — a *gemöre*-penzum érintetlenül való meghagyása mellett — *dinim*- és *müszor*-tananyagot, az előbbi a vallásgyakorlat megerősítésére s pontos ismeretére, a másodikat a vallásos érzés elmélyítésére és intenzívebbé tételére. Mert a nevezett ifjú kijelentette, hogy ő nem tehet róla, ha ilyen dolgokat nem tud, mert jesivabeli ideje alatt teljesen el volt foglalva a *siür* tanulással.

A *dinim* tananyagot bizonyos csoportokba kellene foglalni. Az *ivré*t tanuló gyermekek tanuljanak egynehány *din*-t, a *chiümes-rasi*-fiúk ezeket átismételve bizonyos fokkal többet s így tovább. Olyan fontos megítélésben részesüljön a *dinim*-ismeret, hogy nélküle ne lehessen a felsőbb osztályba lépni.

Azt is nagyon helyesen emeli ki *Schreiber* úr, hogy azok részére, akik az egész szidrárt nem tudják átvenni fordításban, a melamedok összefoglalást tartssanak a szidráról, mert különben olyan nemzedéket kapunk a chéder elhagyásával gyakorlati életpályára lépő rétegben, amelynek sejtelmé sincs a Tóra tartalmáról. Természetesen ezt a réteget állandóan szem előtt kell tartani, gondoskodni kellene továbbképzésé-

ről. A hitközségeknek külön díjazással kellene a melamedok figyelmét felhívni a vallásnevelés eme fontos területére.

A kérdés helyes megoldása nagyon fontos, hiszen lényegben arról van szó, hogy megmentjük az orthodox zsidóságnak a jesivát nem járó ifjúságot. A *Schreiber Sámuel* által felvetett kérdések és követelmények mellett negligálással senki sem mehet el, aki szereti a chéder-intézményt s akinek felelősségérzete van olyan arányban, hogy a chéder-nevelés mikéntje nyomja rá bélyegét az orthodox zsidó társadalom egyik nagy csoportjára. *Valamit tenni kell.*

Hönig Jenő.

II.

A chéder-nevelés negatív oldala

A chéder manapság már sok veszélyen megy keresztül, mert sajnos, sok ellensége van. Éppen azért, minden erőnket latba kell vetni, hogy a jövő zsidóságát megalakítsuk és javítsuk. Nagyobb gondot kell fordítanunk annál is inkább a chéderben a gyermek helyes és vallásos nevelésére, mivel manapság sok apát a létküzdelem annyira lefoglal — néha egész héten nincs otthon — hogy még *majde ani*-ra sincs ideje gyermekét tanítani. Szerény véleményem szerint, a szülők szent feladata — ha vallásos zsidókat akarnak gyermekeikből nevelni — gondoskodni, hogy a *környezet*, ahol a gyermek megfordul, *úgy idegenben, mint odahaza, valóságilag megfeleljen.*

Mert hisz nagyon gyakori és megállapított tény, hogy rossz társaság a legjobb nevelés eredményét, úgy az iskolait (*chéder*), mint az otthonit veszélyezteti.

Ez a *negatív* része annak a problémának, melynek pozitív oldalát bizonyos orthodox körökben még mindig nem akarják elismerni és méltányolni. Nagyon fontos a vallási szellem megerősítése és

ezzel csak ismét oda konkludálok, hogy feltétlen szükséges a mai időkben, amikor a gyermek kevesebb időt szentel a chédernek, úgy beosztani a tananyagot, hogy a vallásosságra legalább is olyan nagy súlyt fektessünk, mind egyéb tantárgyra, érteve alatta a *dinim*, a *müszor* tanítását.

Nagyon jól esett olvasnom *Guttman* Jenő reflexióját, valamint *Blau* Jenő és a többi hozzászólók fejtegetéseit. Mindannyian rávilágítanak a kérdés fontosságára s felismerik, hogy a kérdés felvétele részéről ügyszereletből s felelősségérzetből fakadt.

Ha a közvélemény a kérdés elméleti fejtegetése, az esetleges hiányok kijelölése nyomán felfigyel a zsidóság szellemi létezését képező chéder-ügyre, akkor remélhetőleg támadnak olyanok is, akik a felvetett szép eszméket — megvalósítják.

Schreiber Sámuel
(Nyiregyháza).

Kundmachung

Wirkungsvolle **ברשות** in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiels **Barmizvo, Chasene** **ברית וויני**, Gast- u. Antrittsreden verfertigt von Fall zu Fall zu mässigen Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P *aufwärts*, 50 H. Porto reommandirt im voraus erbeten. — Mein **מנחת ישראל** auf *Perek*. Preis 1.20 **Rabbiner Israel Braun** Budapest, Szövegség-ucca 43.

Érdeklődés alkalmával válaszbélyeg melléklendő. A *dröse*-ért járó tiszteletdíj előre küldendő be. Drösek rak táron nincsenek, csak megrendelésre készülnek

— ARANYÉRNÉL és az evvel járó béldugulás, repedés, kelés, gyakori vizelési inger, derékfájás, mell-szorulás, szívdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz használata mindig kellemes megkönnyebülést, sőt gyakran teljes gyógyulást eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású **Ferenc József** vizet sokszor mindennapi használatra, reggel és este egy-egy fél pohárynyi mennyiségben rendelik. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Utban Merón felé

A szamaritánusoknál — A kolóniákon

— Üti jegyzetek —

Cefász 5690. Ijar 17-én.

Csütörtökön egész autó-karaván indult Jeruzsálemből Merónba, minden autóbust lefoglaltak, hogy mennél többen lehessenek a szent *Rabbi Simon ben Jochai* járzeitján. Ezelőtt, amikor még öszvéreken és tevéken kellett napokig nyargalni, akkor is igen sokan vállalták az út fáradalmaikat. De most, a jó utak mellett, 8 óra alatt odaérnek gépkocsival. Mi már egész korán utaztunk, hogy az úton fekvő kolóniákat meglátogathassuk. Hála a magyar *bészhamidros* dícső szokásának, hogy napfelkeltevel imádkoznak, már 5 órakor útnak indulhattunk.

Első utunk „*Kfar Jelodim*” gyermekek otthonába vezetett. 80 ukrainai árvát nevelnek itt gyakorlatilag földművelésre, szülek a pogromoknál elpusztultak, de a zsidó jótékonyosság ily gyakorlati módon segít rajtuk. Viruló gyarmat.

A szamaritánusok és Efrájim hegységek mentén megyünk. Két egymással szemben levő, egyedül álló hegy közt visz az út; jobbról az *Évol*-hegy, balról a *Gerizim*, melyekről a honfoglalásnál osztották az átkot és az áldást. Utóbbi hegy tetején áll egy kis ház, melyben oltár van, ahol a szamaritánusok Nisan hó 14-én bemutatják még ma is a peszáchi bárányáldozatot. Innen *Sechembe* vezet az út. Most *Szichem*, illetőleg *Nablus* a neve.

Mielőtt bemennék a városba, le-térünk az útról a 300 m távolságban lévő *Jajséf hacadik* sírjához. Egy kupolás 6×6 méteres szoba közepén áll a sír. Vízmentes ponyva van kifeszítve felette, mert a kupola repedezik. Javításáról gondoskodni kellene, csak kár, hogy arab kézen van ez is. Szeretném tudni, milyen rokonságban vannak az izmaeliták Józseffel? Milyen alapon tartják a sírt a kezükben? Talán az a jogcím, hogy megvették Józsefet testvéreitől 20 ezüstért? ... Kifelé menve, fülünket nebulók zivaja üti meg.

Megyünk *Sechembe*. Nagyon öreg arab város. Itt van az arab izgatók főfészeke. Zsidómentes, csak vagy 30 szamaritánus család lakik itt, kb. 200 lelket számolnak. Felkeressük őket, zeg-zugos labirintus között ve-

zetnek a templomjukhoz. Vezetők néhány házra mutat, melyek 3000 évesek. Közben kikérdezzük viszonyaikról, megtudjuk, hogy *sajchetjük és rituális fürdőjük van*. A talmudot nem ismerik. Nyolc *kajhén*-család van köztük, egy közülük a „*kóhén gódajl*”, aki a fentemlített *Gerizim*-hegyen bemutatja Erev-Peszachkor a husvéti bárány áldozatot. A mostani főpap neve *Jicchok ben Amrom*. Odaérünk a templomhoz, szegényes kis helyiség, amelyben gyékények vannak felterítve a padlóra. Az épület 500 éves. Vezetők kivesz egy széfer Tórát, *domborművű rézokban fekszik*. Szemügyre vesszük, a kezszerek rajta művészi kivitelűek. Szép a frígszekerény a *kerüvim*-mel. A gyertyatartó megragdja figyelmemet: a karok nem ívalakban, hanem derékszögben emelkednek és a külső karok nem érnek a belső magasságáig. A széfer nagyon régi. Több helyen a szélek hiányosak. Selyemmel van az egész alábélelve. Ami minket meglep, hogy nem a mi szögletes (*asürisz*) betűinkkel, hanem a némelyek szerint régebbi, még *Ezró* előtt használt betűkkel van írva (l. *Szanhedrin* 21/b és *Jodá-jim* IV. 5. a *Rambam* magyarázatát.) Vezetők elmondja, hogy ezt a Tórát *Majse Rabénü* halála után 13 évvel írta *Avisáj*, *Pinchos* fia és állítólag 3587 éves. Kíváncsiságból, hogy egyezik-e tartalma a mi Tóránkkal, kérek egy az ő írásuk szerinti alef-bézt és ezen kules szert kezdem néhány helyen kibetűzni; minden pontosan egyezik. Időm sokkal rövidebb volt, ismeretem sokkal hiányosabbak, mintsem tudtam volna tovább ezzel foglalkozni. Fellelegzünk, mikor az útvesztő szűk utcákból ismét az országútra érkezünk. Szabasziánon (*Sajmrajn*) keresztül a bibliai *Dajszon*-ba érkezünk. Most arabok lakják. Innét Émek *Jiszróelbe* jutunk. Itt vannak a legterjedelmesebb és legvirágzóbb zsidó kolóniák. Jobbra van a *Gilbaja*-hegység, ahol az első zsidó király, *Soül* és fia *Jajnoszon*, hősi halált haltak. Alatta fekszik *Éjn Charod*. A régi forrás, mely valaha az egész völgyet elmozsásította, el van zárva, ellenben van egy bővízű új forrás, mely öt nagy ko-

lóniát termékenyít. Éjn Charodban 120 család (450 lélek) kooperációs alapon gazdálkodik 6500 dunám földön. Délfelé jár az idő, a forrás mellett leülünk ebédelni. Testvéri szivélyességgel hívnak, hogy a közös étterembe tartsunk velük, biztosítva, hogy minden megbízható kóser, amit azonban nem fogadtunk el. Innét *Affulia*, *Kfár Gidón* és *Kfar Chaszidim* a három orthodox és javarészt a geri rebbe choszid-jaiából és erdélyi igazi vallásos zsidók által alapított és lakott gyarmatra érkezünk. Éppen betakarítják a földet a gabonát. Napbarnított szakállas emberek, kik legtöbbször kiskereskedők voltak és mindenüket a szent földre fektették. „Ha mi ott-hon ennyit akartunk volna dolgozni!” sóhajt az egyik, kinél a viszonyok felől érdeklődünk. De itt élvezet és lelki gyönyör dolgozni. Megtudjuk, hogy javarészt *ben tojrek* és gyermekeiket szigorúan vallásosan nevelik. Van köztük egy volt erdélyi rabbi, a nagy *Reb Hilel Koloméer* unokája, aki otthagya a papi hivatalát és az eke szarvához állt. De szabad idejében itt is gondoskodik társai lelki szükségleteiről. Altruisztikusan ellátja a paszkenolás tisztjét. Estéknél előadásokat tart és ünnepkor hitszónoklatokat, Panaszokdnak, hogy ők a cionista vezetőkől konzervatívás-guk miatt mostohagyermekként kezeltetnek. Mutatnak a közelben levő „*keren kajemet*” kolóniákon álló kőházakra, szép vörös cseréptetőkkel, ők pedig kátránykeveréssel fedett faházakban kénytelenek lakni, mert nem kaptak semmi építkezési kölcsönt. „De se baj, idővel saját erőnkől a jó I-ten segítségével ez is meg lesz...” A tavalyi zavar-gásoknál semmi bántódásunk nem volt — meséli, — fiaink résen álltak éjjel-nappal. Az *Emeket* elhagyva a *gólil hatachtajn*-on keresztül *Tevarjába* (*Tibériás*) érkezünk, de csak keresztül robogunk rajta, sietünk célunk felé. Innen a *gólil hoel-jajn*-ban fekvő *Czefász*-ba indulunk. Merész emelkedésű szerpentin-utakon kapaszkodik autók, közben gyönyörű kilátásunk nyílik a völgyben fekvő *Kineresz* tenger kék vizére. Mindkét hegyoldalon olajfaerdők zöldülnek. Hátkor érkezünk a régi időkől, Hatos, kabalisták által lakott misztikus városba. Cefászba. Százszámra állnak az autók. csodával határos, hogy mégis kapunk szobát. Mintaszerű a rendezés. Letesszük a podgyaszt, meg sem pihenünk és tovább utazunk *Merón* felé. *Hermann Ignác* (Vác).

Hittestvérünk! Csak szobattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női szövetekben. — **Billiáró- és játékasztal posztó** Előfizetőinknek 5%, engedmény. — **SEIDNER LIPÓT** áruháza, Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

Sábosz Nachmü

A három gyász hét után következő első vigasztaló szombat haftorája e szavakkal veszi kezdetét: „Nachamü, nachamü ami jojmär Elajkéchem — vigasztaljátok, vigasztaljátok népem, szől I-tenetek”.

E kettős nachmü-szó egy dupla vigasztalásnak gondolatát szülte, amely természetesen kettős szenvedést sejtetett és pedig csupán kettőzött bűnnek lehetett eredménye. Így keletkezett a régi tudósok eme megjegyzése: „Chotü bekiflájim, velökü bekiflájim ümisznachamim bekiflájim — kétszeres bűnt követtek el, kétszeresen lettek megbüntetve és ennek fejében kétszeresen vigasztalódtak”. Céljuk az volt, hogy a valóságos események hatása alatt e három megállapítás révén a zsidó nép történetét megvilágítsák és annak igazát bizonyítsák.

Azonban miképp válhatnak egy bűn kétszeressé? Azáltal, hogy a bűn gondolata már meg van, még mielőtt az elkövetetett volna. Hogyha akaratosan, jól megfontolva, célszerűen áll be a bűn, úgy azután azt lehet mondani, hogy a vétek már megvolt, még mielőtt csunya tettek révén azzá lehetett volna.

Velökü bekiflájim. A büntetés is kettős volt. Bár az Uri-ten sohasem büntet kétszeresen, azonban „ki lokchó mijad Hasém kiflájim bechol chatojszehó”, az emberek duplán érzik a bűnhődés hatását, úgy fogadják a büntetést, mintha tényleg kétszeres volna, amennyiben saját bűnérzetük tudatában kétszeresen szenvednek, kétszeresen érzik a mennybéli büntetést. „Ümisznachamim bekiflájim.” Ennek az volt az eredménye, hogy az Ég kénytelen volt kétszeresen vigasztalni, nachmü, nachmü.

És az Uri-ten még soh'sem vigasztalt más népet úgy, mint a zsidót, amelyről a szentírás

ugyane napon mondja: „Ki mi gój gódajl aser laj Elojkim k'rojvim élov — mert hol van még egy oly nagy nemzet, amelyhez az Uri-ten oly közel volna, mint az Örökkévaló, ami I-tenünk, bármikor is kiáltunk hozzá”. Ez annyit jelent, hogy még ma is az összes nemzetekkel szemben csupán a szent Tórádra, a küldetésre tudsz hivatkozni, hogy meghallgattassál.

A midrasban találunk egy érdekes megjegyzést ezen bibliai helyre vonatkozólag, amely imígyen szól:

— Történt egyszer, hogy egy hajón, amelyen mindenféle nemzet fiai voltak képviselve, egy zsidó is utazott. Elérkezvén egy szigethez, felszólították őt, hogy szálljon ki és szerezzen meg számukra egyet-mást. Ő azonban azt válaszolta, hogy ő idegen itt erre-felé és nem tudja, hová forduljon. Erre amazok ismét: létezik-e egy zsidó a világon, aki valahol idegen volna? „Bármerre fordulsz is, I-tened veled van.”

Ime, itt van értelmezése a mondatnak, hogy I-ten mindég közel van hozzád. A hajón, azaz az életnek háborgó, zajongó tengerén 1500 millió ember él és közöttük egyetlenegy zsidó nemzet száznál több más nemzet között és ez utóbbiak amazt bízzák meg azzal, hogy egy elhagyott szigetet keressen fel és új életre ébressze, azzal a megjegyzéssel, hogy aho-va fordulsz I-tened veled van.

De kettős történetnek megállapítása nélkül is megtaláljuk e három fogalmat egymáshoz fűzve: chotü, lokü, ümisznachamim — bűn, büntetés és megbánás”, mert így is nevezhetjük az utóbbit joggal.

A nachüm szó törzsgyökerének kettős értelme van ugyanis: megbánás és vigasztalás. A megbánás és vigasztalás talán azért is hasonértelműek, mert a megbánás a vigasztalásnak előfutárja, előhírnöke. Ha valamit, amit nem lett volna szabad megtenned, meg-

bántál, úgy már benne is vagyon a vigasztalás.

E hármás kifejezést a midrasban a fejjel, a szívvel, a tüzzel, (chotü berajs, belév, boés) kapcsolatban találjuk, amivel bölcsseink arra tanítanak, hogy ha gondolatunk, érzésünk és akarat-erőnk a megjavulás felé törekszik, akkor az leend számunkra az igazi nachmü, nachmü!

Dr. Reich Sándor
gyermekorvos (Budapest).

Ahogy egy reform-imakönyv készül

Furcsa imakönyv szerkesztéséről írnak Newyorkból. Most gyűltek össze a reformrabbik s szavazással eldöntötték, hogy beveszik ismét a Kol-Nidret az imakönyvbe. Mint ismeretes, a reform-imakönyvek szerkesztése a frivolitásnak, a megszentelt tradíciók könnyelmű mellőzésének és teljesen céltalan alkalmazkodásának példáját mutatják. Egy keresztény teológusnak csak pár cikket kell írni arról, hogy a zsidók nem hazafiak, mert imáikban szó van Jerüsolájméről, rögtön akadt egy társaság, amely olyan imakönyveket vezetett be liturgiájába, ahol Cijajn-ra és Jerüsolajim-ra vonatkozó részletek kimaradtak. Csak egy pár értekezés kellett arról, hogy az eldöntésekkel kapcsolatos i-tentisztelet nem egyezik meg a „mai” finomérésű vallásossággal és — új imakönyv keletkezett, ahol a korbónajsz-ról szóló részletek ki vannak cenzurázva. Amikor az antiszemita demagógia azt hazudta, hogy a zsidónak nem kell megtartani adott szavát, mert a Kol-Nidre arról szól, hogy a fogadalmak érvénytelenek legyenek, a reformzsidók egy része, a helyett, hogy hangsúlyozta volna az igazságot, hogy itt csak önma-gunknak fogadtok s be nem tartott

A honvédség zsidó tagjainak rituális élelmezése

fogadalomról van szó. Törölte a Kol-Nidret is. Mivelhogy azonban a dallamot a népszerűsége miatt nélkülözni nem akarták, a melodiára más szövegeket énekeltek. Így folyik már 80 éve ez a játék, amelynek egyik fordulata az amerikai rabbi tárgyalása. Az egyik szónok visszautasította, mert az üldözések korára emlékeztetett. (Valószínűleg arra a feltevésre gondolt, amely szerint az imát a kényszerkeresztények lelkiismeretének megnyugtására recitálták.) Mások a Kol-Nidretből csak — az első két szót akarták megtartani, a melódia többi részére zsoltárverseket akartak illeszteni.

Volt egy indítvány, hogy a Kol-Nidre szavainak megtartásával, új szöveg megírására kérjék fel Bialik héber költőt. S hogy a kép bizarrsága teljes legyen, határozatba ment, hogy az imakönyvbe beleveszik — a Hatikva cionista himnusz is, mivel — így hangzik az indoklás — sok reformzsidó áhitattal éneklés és benne egy új zsidó élet utáni vágyakozását fejezi ki.

Természetesen erről igen sokat vitatkoztak, megvalósítva a De-oajró-ének szavait: jivchar Elajkim chadósim oz lochem seórim — ha Izrael új I-teneket választ, akkor vizály van a kapukban.

Magyarországon a békeszerződések értelmében nincs általános védkötelezettség, hanem önkéntes jelentkezésen alapuló katonai szolgálat. A magyar királyi honvédség tagjai között azonban így is kellő számú zsidó van, köztük sok orthodox. Épen ezért nagyon célszerű és az adott helyzetből folyó indítvány volt, melyet Strasser Salamon debreceni főrabbi tett az orthodox országos szervezet legutóbbi központi bizottsági ülésén. Azt ajánlotta, hogy az Orthodox Központi Iroda forduljon illetékes helyre a zsidó katonák rituális élelmezése lehetővé tétele tekintetében. Az indítvány értelmében járt el az országos iroda s felterjesztésében kidomborította az itt tekintetbe jövő erkölcsi és vallási szempontokat.

Örömmel jelenthetjük, hogy magas helyen a Központi Iroda érvelése visszhangra talált s így semmi akadálya nincs ezentúl annak, hogy a honvédség zsidó tagjai megtartsák a rituális étkezésnek zsidó szempontból oly életbevágóan fontos törvényeit.

Alant közöljük az erre vonatkozó aktákat:

I.
M. kir. Honvédelmi Miniszterium.
59.954 szám. — 2-1930.

Magyarországi Autonom Orthodox Izr. Hitfelekezet Központi Irodája,
Budapest.

Budapest, 1930. július 21-én.

1930. évi június hó 25-én beadott 7.017. számú beadványára értesítem, hogy az izraelita vallású katonáknak rituális étkezés céljából a közétkezési pénz kézrefizetését engedélyeztem.

A miniszter rendeletéből:
Bihar s. k.
vezérhadbiztos.

II.

(Megjelent a Honvédségi Közlöny 1930. évi augusztus 1-i számában.)

M. kir. Honvédelmi Miniszterium.
59.954/2. — 1930. számú körrendelet.

Izraelita vallású katonák rituális étkezése.

Az izraelita vallású katonáknak — mindazon esetben, amikor azt a szolgálat érdeke megengedi — a rituális étkezés laktanyán kívül lehetővé akarom tenni. Ebből kifolyólag megengedem, hogy az izraelita vallású katonáknak saját kérelmükre a közétkezési pénz és kenyérváltás rituális élelmezés céljára kézre fizet- tessék.

Budapest, 1930 július 21-én.

Ujra kapható!

A rheumás bajok házi kezelése

Írta: Dr. ENGLANDER ÁRPÁD
budapesti szakorvos

II. KIADÁS. ÁRA: P. 2.40

Megrendelhető az összeg előzetes be-
küldése ellenében (postabélyegekben is)
lapunk kiadóhivatalában.

Paróka

különlegességek

(Modern és fartsó kivétel)

Olcsó árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi ucca 12

(Király ucca sarok)

Telefon: József 310-79.

Weisz Mór orthodox **שניטודע** süteődeje
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: József 423-65.

Tarhonya, makaróni és levestészta a legujabb gyártmányaim.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Kérjen árjegyzéket!

RADION Hutter József
szappangyár
Olajipar részvénytársaság
VII., Erzsébet - körút 8.
Telefon József 461-91, 92, 93, 94.

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Nachmú, Chamisó Ószor
Voeszchanan, III. Pereh, Ov 15
Gyertyagyújtás (Bpest): 6 óra 55 p.
שבת kimenetele " 7 " 50 "
סוף זמן קריאת שמע: 7.10

OLVASÓINKHOZ! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése I. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja beföldön postafutarképfénzfári csekk útján (50.791 sz.); külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnak főlki ki.)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldünk és kérjük azoknak szíves beváltását.

.....

— AZ UNGVARI RABBIKÉRDÉS. Amint annak idején jelentették az ungvári ú. n. chazokó-párt a rabbiválasztást a ruszinszkói országos hivatalnál megpeticionálta, azon jogcímen, hogy a megválasztott főrabbi nem csehszlovák állampolgár. Az országos hivatal, a petíció folytán, a választást érvénytelenítette, ami ellen a hitközségi párt a kultuszminiszterhez fellebbezett. A napokban érkezett le Ungvárra a miniszter döntése, mely a petíciót elvetette s így Kohn József sponkerezstári főrabbi ungvári forabbi-pá váló megválasztását megerősítette. Az új főrabbinak a belügyminiszterium csehszlovák állampolgárságot is juttatott. A rabbi-ügy körül keletkezett zavarok elhárítására oly béke megteremtésén fáradoznak, amely béke értelmében az elhunyt főrabbi fiát, R. Sije Grünwaldot a hitközség dájónjává választják meg.

— ZSIDÓ ÉLETMENTŐK. Weimar és Erfurt német városok között egy autobus utasaival együtt befordult az Ilm folyóba s mivel az autobus lassan süllyedt, a parton összegyűlt emberek tetlenül nézték. Akkor jött Antwerpen felől a palesztinai zsidó tornászok Makkabicsoportja, amely ruhástól bedobta magát a vízbe, betörte az autobus ablakait és így sikerült nekik 36 embert élve kihuzni.

— RABBI JEHÜDO ASZÓD LEGFIATALABB FIÁT TEMETÉK. Az 1866-ban mint dunaszerdahelyi főrabbi elhunyt R. Jehüdo Aszódot az egész talmudi világban ismerik mint a Chaszam Szajfer s a Keszáv Szajfer méltó kortársát. A nagy gaon legfiatalabb fiát: R. Jiczchok Majse Aszódot temették Av hó 6-án Makón 87 éves korában. Az elhunyt Szenicén született, ahol atyja annakidején működött. Szent ereklyeként őrizte azt a levelet, amelyet apja, a nagy gaon írt neki, mint pozsonyi bóchernek, a Kszáv Szajfer tanítványának, röviddel halála előtt. A megboldogult egy időben a Dunaszerdahely melletti Zsigmondházán lakott, ahol a község szeretete a község főbírói méltóságára emelte. Később hosszú ideig Amerikában tartózkodott. R. Jiczchok Majse 25 esztendő óta lakott Makón, jótékonyagnak s közügyek intézésének szentelve életét. Temetésére az egész zsidóság kivonult. Vorhand Mózes főrabbi az elhunyt érdemeit kidomborító mesteri beszéde mély hatást keltett. הנצב ה

— NYILATKOZAT A PALESZTINAI HELYZETRŐL. Az angol zsidóság hivatalos szerve, a Board of Deputies, tiszteltgett a gyarmatügyi miniszternél és hosszabb memorandum keretében előterjesztette a kérést, hogy a kormány tegye szabaddá a certifikátok kiadását és ezzel is demonstrálja, hogy Palesztinát a mandátum szellemében kívánja kezelni. Lord Pasfield, a gyarmatügyi miniszter a küldöttségnek ezt válaszolta:

— A zsidók tiltakozása, úgy látszik félreértésen alapszik. A kormány politikájában semmiféle változás nem állott be és a mandátum végrehajtását semmi sem tette bi-

zonytalanná. Am a mandátum nem gondoskodik zsidó államról, hanem csak zsidó nemzeti otthonról Palesztinában, ahol az arab lakosság jogait és helyzetét respektálni kell. Az ország befogadó képessége határt szab a zsidó bevándorlásnak. A bevándorlás elől egyébként nem zárták le az országot és azt a 950 munkás-certifikátot, amelyet erre a félre kiadtak, nem függesztették fel. A Shaw-bizottság jelenli, hogy a zsidók által eszközölt földvásár bizonyos számú arabnak gazdaságilag ártott, jóllehet hogy a Jewish Agency nagylelkűen fizette a kiszájtási díjakat. A kormány szükségét érzi, hogy az állításokat igaz mivoltuk arányában kivizsgálja és ebből a célból megbizta a rendelkezésére álló legjobb szakértőt, aki a vizsgálatot végre fogja hajtani. A vizsgálat folyamatban van és noha a kormány igyekszik siettetni az ügyet, nem lehet tudni, hogy mikor lesz az ügyben végleges ítélet.

— EGY KOMMUNISTA A SZOMBATÉRT(?) Hogy e ritka jelenség miképpen történhetett, erről egy pozsonyi híradás szól. A pozsonyi városi tanácsban az egyik kommunista tag azt ajánlotta, hogy a város kérje föl az összes iparosokat, hogy alkalmazottaikat ne szombaton, hanem kedden vagy szerdán fizessék. Ezzel — úgymond — elesik az orthodox zsidók főzseré a teljes vasárnapi munkaszünet ellen.

— A HÉVIZFÜRDŐI IMAEGYESÜLET MEGALAKULÁSA. Július 27-én nagy gyülekezetet tartottak a Hévizen üdülni szokott zsidó vendégek s megalakítván a hévizfürdői imaegyesületet, templom építését határozták el. A város polgármestere, Reischl Imre és a Festetich-uradalom megígérte támogatását.

A HIRES STAUFFER

orth. כשר sajtgyártmányok ismét kaphatók

Neser dobozos emmenthali, Cvi dobozos emmenthali, Block emmenthali, Trappista, Kastély, Bástya világmárkák. Mindenütt kaphatók.

Központ: Stauffer és Fiai sajtgyárak, Répcelak.

ארטה. כשר אף למחרת מן המחרת!
LAURANA WEISS PENSIO
fürdő, ABBAZIA mellett.

A legkellemebb tengeri nyaralóhely, gyönyörű szobákkal, balkonnal, kilátás a tengerre. — Elsőrendű orth. magyar konyha, melyet a vallásosságáról híres máramarosszigeti talmudtudós Reb Jákaaj Grünwald, z. c. l. leánya vezet. Napi pensió 28—38 lira. Kérjen prospektust.

SKREK LIPÓT

orth. כשר

szalámi

és

kolbászárugyár r.-t.

gyártmányai
elismerten a
legjobbak.

A név garantálja a minőséget.

Ma már fogalom a

„Skrek szalámi“.

Kaphatók a főüzletben:

Budapest, VII, Dob-u. 27

VII. Király-utca 7.

VI, Nagymező-u. 50

Miskolcson

Nyiregyházán

valamint az összes vidéki városokban.

Követeljen mindenütt „Skrek szalámit“

— A „SOMRÉ SABOSZ“ VILÁGKONFERENCIA PROGRAMJA. Amint már jelentettük, a szombatartók világkonferenciája aug. 24, 25. és 26-ára lett egybehíva Berlinbe. Mindhárom napon délelőtt és délután tartanak üléseket. A megnyitó beszédet a szövetség elnöke: dr. Grünberg Sámuel (Berlin) tartja 24-én délelőtt. Többek között a köv. témák kerülnek szónyegre: „A szombat mint szentelő erő Izráelben“ (dr. Herzog irlandi országos rabbi), „Gazdasági politika a szombatvédelem szolgálatában“, „Szombatgondolat és korszellem“, „Naptárreform kérdése“, Ötnapos munkahét mint a szombatprobléma megoldása“ (dr. Drachmann, New York), „Somré Sabosz munkaközvetítés“ (Rosenheim, Frankfurt), „Vasárnapi munkaszünet, egyházi vagy szociálpolitika“ (Korein Dezső, Budapest), „Ifjúság és szombatproblémák“ (Genachowsky, Antwerpen).

— A RAMBAM EREDETI KÉZIRATA MEGKERÜLT? Ha hinni lehet egy bécsi jelentésnek, akkor egy héber könyvkereskedő Jemenben (Arabia) ráakadt egy kéziratra, amely a Rambam törvénygyűjteményét (Jod Hachazokó) tartalmazza és a nagy mester egy tanítványa másolta le. A kézirat végén Rambam maga megállapítja, hogy a kópia az eredetinek a legpontosabban felel meg. — Ha a leletről szóló hír igaz, úgy a talmudtudomány és a Rambam-magyarzatok („Veremfer“) terén új korszak kezdődik. A hirt természetesen fentartással közöljük.

— ÚJ HÉBER MUNKA. Müller Salamon szécsényi főrabbi a „Mincho Belulo“ című munka egy új kötetét adta ki. A könyv tartalmazza apjának R. Noszon Müllernek, aki Vágvecsén, Szécsényben és Ipolyságon működött főrabbiaként, homiletikus magyarázatait, továbbá talmudikus fejtegetéseit. Nagyon élvezetesek az általa tartott beszédek keretében a szellemes Tóra-igék. A kötetben a következő főrabbi felett tartott gyászbeszédnek vannak felvéve: Ehrenfeld Sámuel nagymartoni, Deutsch Áron Dávid balasagyarmati, R. Simajn Szajfer krakói, R. Cevi Friedmann liszkai, R. Avrohom Semuel Binjomin Szajfer (a Keszáv Szajfer), Menachem Asch ungvári és R. Zalmen Perlstein hunfalvi főrabbi felett. A könyv több helyén a kiadó főrabbi tudós halachikus s agadikus megjegyzései olvashatók. A csinosan kiállított mű beszerezhető a következő címen: Müller Salamon főrabbi, Szécsény.

— RASI EGY SZAVA A HETI SZAKASZHOZ. (Levél.) Az e heti szidra elején Majse Rabénü könyörgése így vezetődik be: *ató hachilajszó lehárajsz esz avdecho...* — te megkezdted mutatni a szolgáltnak a te nagyságodat... Az idézett vershez Rasi ezt a megjegyzést fűzi:

פתח ליהוה עומר ומתפלל.
Általában úgy olvassák, hogy „*pszách lihajsz ajméd ümiszpálél — elkezdett imádkozni*“. Ezzel szemben a helyes olvasás: „...*pszách, lihajsz ajméd ümiszpálél*. Vagyis, Majse Rabénü azt mondta a Mindenhatónak: Bár tudom, hogy határozatod értelmében nem mehetek a Szentföldre, mégis könyörgök irgalomért, mert hiszen, „te megkezdted mutatni szolgáltnak a menekülés ajtaját: hogy imádkozzok...“ Így olvassa és értelmezi Rasit a „*Kelé jókor*“. Stern Márton (Tálya).

— SZOMORÚ TISÓBEOV A KAJSZÉL-NÉL. Roach jeruzsálemi kerületi biztos rendelete szerint az idén nem volt szabad este a Kajsziel-Maarovinál gyertyát gyújtani az écho olvasására, sem gyékényt leteríteni a földre való ülés megkönynyítésére, sőt vasárnap este a *kidüs levónót* is eltiltotta... Szép állapotok!

— A BORSAI ZAVARGÁSOK UTÁN. A borsai zsidók felségelyezésére Szigeten is bizottság alakult. A segélybizottság elnökei a fiatal orthodox főrabbi (R. Zalmen Leib Teitelbaum) és dr. Danzig szefard (statusquo) főrabbi. — A borsai két román pápa, aki agitációjával nagy részben okozta a borsai szerencsétlenséget, még mindig a máramarosszigeti fogházban van. — A belügyminiszterium egyik osztályfőnöke, Tazloanu, állásából fel lett függesztve. Kiderült, hogy titokban támogatott az antiszemita diák-zavargásokat, a vasgárda nevű terrorcsapat börtönben levő vezérével, Codreanuval összeköttetést tartott pénz küldetést neki a fogházba. — Cadere miniszteriumi osztályfőnök Carol király rendeletére külön miszióban ment Bukovinába, az ottani helyzet tanulmányozása végett. Megállapította a vasgárda bűnösségét a parasztság felizgatásában. A parasztság nyomora a kommunizmus karjaiba taszítja őt s így az antiszemita agitátorok tulajdonképpen az anarchia s a kommunizmus ügyét szolgálják. — Több külföldi közéleti férfiú és pedig Waldmann, az amerikai Jewish Committee, Aberson a genfi kisebbségi iroda, Bernstein az amerikai zsidó kongresszus nevé-

ben be fogja utazni a pogromok által sújtott területeket s helyszínén tanulmányozza a kérdést. A kormány nem gördit útjukba akadályt.

— A NAGYVÁRADI „CZEIRÉ AGUDASZ JISZROEL” a napokban tartotta évi közgyűlését, melynek során új tisztikart választottak: Farkas Lipót elnök; Rosenberg Dávid, Steinfeld Mózes alelnökök; Weiser Hermann pénztárnok; Rubinstein László ellenőr; Grosz Sándor, Fisch Ignác gondnokok; Feldmann Jenő könyvtárnok; Gottlieb B. tükör; Pollák Gyula, Engelstein Márkus, Hauer Károly tanácsosok.

— JELENTÉS A ROMÁNIAI HELYZETRŐL A NÉPSZÖVETSÉGNEK. Bukaresti távirat szerint az antiszemita mozgalom néhánynapos szünet után ismét kiújult. A bukarest—csernovici vonalon az utasokat botokkal ellátott fiatal emberek inzultálják, a fővárosban pedig verekedő hajlamú fiatal emberek nyomtaványokat osztogatnak, amelyekben gyilkosságra és forradalomra uszítanak. — *Abersohn*, a Népszövetség zsidó kisebbségi szakosztályának vezetője, a héten a kormány több tagjával tárgyalt a romániai zsidó kisebbség helyzetéről. A tárgyalásokon különösen sok szó esett a *kisebbségi törvényről*, amelynek előkészítését már meg is kezdte a kormány részéről kiküldött bizottság. *Abersohn* tárgyalásainak eredményéről írásbeli jelentést tesz Genfben a Népszövetségnek.

Családi hírek

Rebennourzl Magdát Budapestről eljegyezte *Glattstein Miksa*, Salgótarján.

Paskesz Jenő, *Paskesz Hirsch*, a fehérgyarmati orth. hitközség elnökének fia eljegyezte *Mandel Kalmán* leányát, *Margitkát*, Vásárosnaményből. — Minden külön értesítés helyett.

Perlmann Maloin Kiskunfélegyháza és *Heisz Izidor* Balkány házasságot kötöttek. A lakodalom fényes keretek közt folyt le.

Tisóbeov kimenetele estéjén előkelő társaság körében tartotta *Jakovovits Jenő* nyiregyházi szesz-nyagykereskedő, az ottani Talmudtóra gondnoka, *Wolf* fiának *bariczvoó-lakomáját*. Az ifjú kitűnő *charifüsz*t és *magdiüsz*t mondott.

Szellemi morzsák

Egy műkedvelő író magyarázatot írt a *Mislé*-hez. Salamon király művéhez és *Ijov* könyvéhez, azután fölkereste a frankfurti rabbit, *Pinches Hurwitzot* és ajánlást kért tőle a két könyvhöz. A rabbi csak az utóbbi széferhez írt előszót. Mikor a szerző megkérdezte tőle, miért nem ajánlja a *Mislé* is, a rabbi így felelt:

— *Ijov* oly végtelen sokat szenvedett, hogy egy vagy több csapással több már tökéletesen mindegy neki, de a boldog Salamon királyt meg akarom óvni egy ilyen magyarázat elszenvetésétől.

*

Egy községben meghalt egy nagyon gazdag, de vallástalan, tudatlan ember. Az örökösök szép heszpedet rendeltek neki s az egész hitk. kíváncsi volt, mit fog mondani a rabbi. Legnagyobb meglepetésre a pap azt mondta a temetésén, hogy hogy vallásos ember volt: sohasem írt és sohasem pipázott szombaton. A hívők a temetés után felháborodva tettek szemrehányást a rabbinak.

— Hogy dicsérhetett úgy egy olyan pogányt, mint amilyen az az ember volt?!

— Hát mit mondtam? — válaszolt a rabbi. — Azt mondtam, hogy szombaton nem pipázott. Hiszen nem pipált ő hétfőn se és csütörtökön se,

mert nem volt pipás ember. És mit mondtam még? Hogy nem írt szombaton? *Hát hogyan írhatott volna? Hiszen egész életében egy írástudatlan analfabéta volt...*

*

Egy cinikus ezt a kérdést adta fel a híres *Malbin*-nak, a bukaresti rabbinak:

— A bölcsek azt tanítják, hogy ha gy *talmid chóchom*t látunk, föl kell állni előtte, de más helyen azt mondják, hogy ha egy kóbor kutya jön és az ember fél tőle, hirtelen le kell ülni. Na és ha most egyszerre lát meg az ember egy talmudtudóst és egy kutyát, mit kell akkor csinálni?

— Ilyen esetekben. — mondja az írás — a nép szokásához kell igazodni. *Hát gyere most velem az ucára...* és majd meglátjuk, mit csinálnak az emberek.

*

R. Efrájim Zalmen Margolies brodi rabbitól származik a következő szellemes midrás-magyarázat:

A *tehilim* 32. fejezetében olvasuk: „Ezért imádkozik hozzád minden jámbor *találás idején*, csak a nagy vizek árja ne érjen hozzá.” *Találás idején (leész mecáj)* — egészíti ki a midrás — ez az asszonyt jelenti. Mi ennek az értelme? Régi hagyomány, hogy a szentély elpusztítása után, amikor a rómaiak fogóságba vitték egy hajón zsidó ifjakat és leányokat, hogy fajtalanásokra adják el őket, a foglyok a legidősebbnek a buzdítására elhatározták, hogy a tengerbe vetik magukat, hogy megmeneküljenek a gyalázattól. Először a leányok ugrottak a hullámok közé, azután követték példájukat a fiúk is, akik eleinte haboztak és nem akartak lemondani az életéről. (*Gitin* 57.) Mikor a lélekévándorlás *gilgul* folyamán ezeket újra a földre küldték, a leányok, akik előbb ugrottak a vízbe, azt a jutalmat kapták, hogy *uralkodni fognak férjeiken*. Ez a midrás értelme: Ezért imádkozik minden jámbor találás idején, azaz asszonytalálás idején — „csak a nagy vizek árja ne érjen hozzá”, vagyis ne kerüljön hozzá véletlenül azoknak az ivadéka, kik a tenger hullámaiba vetették magukat, ne hogy a felesége uralkodjék fölötté...

SIRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron *Schreiber Jakob* villanyerőre berendezett sirkőüzemében, *Debrecen*, Hunyadi-utca 14. sz.

Megmentve

Német-zsidó elbeszélés 21. Irta: Guggenheimer S.

Jánkele azonban vajmi csekély hajlandóságot tanúsított az utólev tanulmányozásához: felkurbácsolt lelkiállapota nem tudott megnyugodni.

*

Újabb négy hét telt el. Utasaink hebarangolták Svájc és Felső-Olaszország legfelségesebb tájait. Jánkele az egész idő alatt nem evett egyebet, mint kenyéret, halat, gyümölcsöt. Az aggódó atyának úgy tűnt, hogy az egykor életvidám, virágzó fiú napról-napra halványabb, szótlanabb lesz és Königstein már-már rémülten gondolt a jövőre... De azért még mindig nem volt hajlandó, a fiú elveinek engedni, még mindig remélte, hogy a szórakozás majd csak legyőzi a fiú makacsságát és elfelejteti vele „rög-eszméit”. Jánkele azonban elvhu maradt: nem érdekelték őt sem Svájc nagyszerű természeti szépségei, sem Olaszország elragadó tájai. Érdektelenül, érzéketlenül csüggött tekintete a reneteg látnivalón, mely csaknem túlhalmozva tárult fel szemei előtt.

Egy este egy olasz város operájába vitte Jánkelet Königstein. A színház előadását a jelenlévő közönség tomboló tapsa kísérte: Jánkele azonban merengve, tompán nézett maga elé... A színház publikumának lelkesedése mindinkább fokozódott, a mi ifjunk azonban továbbra sem tanúsított érdeklődést az előadás iránt. Gondolatvilága a Maibaurmékknál eltöltött szombat délutánt varázsolta lelki szemei elé.

Egyszerre hirtelen kiáltások hallatszanak:

— Tűz van! Tűz van!

Csakhamar aggasztó égésszag volt érezhető és pillanatok alatt a színpadon magasan lobogó lángok csapkodtak fel. Iszonyú zavar keletkezett: a közönség kétségbeesett segélykiáltások közepe a kijáratok felé tódult. A publikum esztelenül toltta magát előre, a lángok mindinkább terjedtek s a sűrű füstfelhők fullasztólag hatottak. A függöny már lángban lobog, a karzatok faburkolata tüzet fogott, minden torokból jajveszékés és segélykiáltás.

Königstein fiát karjánál ragadta és vasmarokkal tartotta.

— Simulj hozzám. Jánkele,

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. Hölgyközönséggel tudatni, hogy az amugy is mérsékelt áraitam tetemesen leszállítottam. Ezzel az árleszállítással lehetővé kívánom tenni, hogy a tisztelt hölgyek **gyakrabban vehessék igénybe** a közismert elsőrangú női fodrászi tudásomat. A személyzetem továbbra is a kipróbált régi marad. Még külön kívánom a tisztelt hölgyek figyelmét művészi tartós hullámjaimra felhívni, amit a világhírű „GALLIA” készülékkel végzek.

Kiváló tisztelettel

POCK KÁROLY
hölgyfodrász mester

Vl. Andrassy-ut 19. — Telefon Aut. 199-10.

ÁRSZABÁLY:

Ondolás	P 1.50	Manicure	P—80
Fejmosás	„ 1.50	Hajszőkítés	„ 8.—
Vizhullám	„ 2.—	Henna utánfestés	15.—
Hajvágás	„ 1.20	Tartós hullám	
Első hajvágás	„ 3.—	fürtönként	„ 1.—

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. 25 éves működés.

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szepők, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — **Szemölcsirtás.** Arcápolás, bérlérendszer. — **Miracle** hajeltávolító szer szétküldése utasítással. Minden eddigit felülmul! Díjtalan tanácsadás. (Prospektus).

SIÓFOK fürdőtelepen
BATTHYÁNY-UTCA 4.

az egyetlen

Blau orth. כשר pensió

és étterem. Strandtól, vasutól 2 perc. Házon kívül is. — Kitűnő házikoszt. Lakodalmak, eljegyzések, ünnepélyek ideális rendezése. — Elsőrangú referenciák.

hogy el ne szakadjunk egymástól.

Az előcsarnokba értek; a tömeg a fölépcső felé tódult, de ott megrekedt és iszonyú kiáltásuk még növelte a rémületes zavart.

Königstein ekkor egy alkalmas pillanatban, szinte emberfeletti erővel utat tört a tömegen s fiát magával húzva, balra fordult.

— Gyere fiam, ott melléklépcsőnek kell lenni — szólt Königstein Jánkelehoz.

Mindketten hosszú sötét folyosón szaladtak keresztül. A folyosó végén világosság látszott s Jánkele csakhamar megpillantotta a melléklépcsőt.

— Ott, ott, apám, arra kell menekülnünk.

— Hala I-tennek — kiáltott Königstein — *meg vagyunk mentve*.

Vad sietséggel rohantak le a meredek lépcsőn anélkül, hogy csak egyszer is hátra tekintettek volna és csakhamar a földszintre értek.

— Pompás — örvendezett Königstein — az ajtó egy mellékcuccba vezet, azonnal a szabadban leszünk.

Königstein azonban tévedett, az ajtó zárva volt. Rendkívüli erőfeszítéssel igyekeztek az ajtót felszakítani, azonban eredménytelenül. Erősen vasalt tölgyfa-ajtó volt, mely minden küzdelemnek ellentállt.

— Kopogjunk, kiáltunk, hogy a járókelők figyelme ideirányuljon — szólt Königstein a fiához.

(Vége köv.)

Sirkövek Adler J. sirkőraktárában
Telefon: József 364—20.
Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4.

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. **Allást keresőknel** szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sipucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbellyel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. — Telefon. — cégnélküli levelezés.

KIZARÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít Meisels héber könyvkereskedés és tálliszszövőde, Rombach-u. 8. A Rombach templommal szemben. — Értékes könyvek megvásárlásáért, levelezőlap hívásra, házhoz megyek.

FÉRJHEZADNÁM leányomat 4000 pengő hozománnyal olyan férjhez, ki szigorúan vallásos és egzisztenciát alapítani képes. Cím a kiadóban.

FÉRJHEZADNÁM 23 éves, szép, intelligens leányomat, biztos existenciát nyújtó, jólmenő üzlettel, — vallásos, intelligens fiatalemberhez. *Talmidchóchom* előnyben. Teljes című leveleket (16 fill. bélyeggel) „Benőülés 23” jelígre a kiadóba kérek.

ÖZVEGY, fiatal nővérem férjhez menne tekintélyes hozománnyal. „Özveggy előnyben” jelígre kiadóhivatalba.

EINHEIRAT. Suche für *כת ה"ח* einen *Bochtir, joré schomajim,* der fähig ist existenzbietenden *מלמד* -Posten in einer bedeutenden Gemeinde zu versehen. Ausserdem schöne Ausstattung, Einrichtung und Baarmittelt. Anträge in Doppelkouwer unter Titel „*Simüg jofo*“ an die Administration dieses Blattes.

FÉRJHEZADNÁM unokámat talmudban jártas fiatalemberhez. Hozomány, lakás teljes berendezéssel és biztos állás. Levelek „Cukorka szakmabeli előnyben” jelígre a kiadóba kéretnek.

VALLÁSOS tanár, gyógypedagógus, 1—2 fiút vagy leányt ellátásra elfogad. Aug. 28-ig Lessinger Károly címén Vasvár, azután Schönberger. Budapest, Dob ucca 20. III. 30.

2 FIATALEMBER vagy gyermektelen házaspár részére garantáltan féregmentes szoba kiadó. Ugyanott orth. kóser házikoszt jutányosan kapható. Guttman, Nagyfuvaros u. 23. f. 3.

MISKOLCON, a volt Blumberger-féle helyiségben *Engl* streng orth. kóser étkezdéje újra megnyitott.

KELLEMESHANGÚ, fiatal kántor a nagyünnepekre állást keres. Cím a kiadóban.

JÓ CSALÁDBÓL való zsidó úri-leány lakást, esetleg teljes ellátást kaphat orth. úricsaládnál. Cím: Rombach u. 6. II. 15.

KITÜNŐ HANGGAL rendelkező 40 éves *baal tfiló* és *mohel* orth. hitközségi állást keres. A same-szi teendőket is végezné. Egy gyermeke van. Cím megtudható: Weisz Hirsch metszőnél, Derecske.

MEGISMERKEDNÉK házasság céljából 40 év körüli leánnyal vagy özvegyvel. „48 éves iparos” jelígre a kiadóba.

ORTH. KÓSER ÉTKEZDE és kávé-mérés, 2 évtized óta a legjobb helyen fennáll, sürgősen eladó. Olcsó házbér. Cím a kiadóban.

KÉT ISKOLÁSLEÁNY elsőrendű ellátást kapna gyermektelen rabbi-családnál. „Szülői gondozás” jelígre a kiadóba.

Virág Gyula
orthodox fiointernátusa
Budapest, VI., Ó-utca 42.
Szeretetteljes gondosság!
Legjobb referenciák!

Utólagos számla és költség nincs.

Katzburg Salamon
könyvnyomdája
Budapest, Dob ucca 28.
Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.

Elsőrendű orth. kóser ebédkoszt
kapható intelligens zsidó úricsaládnál. Ugyanott iskolás fiugyermekek teljes ellátásra felvétetnek. *Gondos felügyelet és jólkői bánásmód. Kitűnő referenciák.*
BLUM NŐVÉREK
Bpest, Nagymező-u. 8. II. 4. I. f.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

Egyedüli szombattartó gőzmosóda

MOS!
FEST!
TISZTIT!

a „**FAVORIT**”
Laudon-utca 12. — (Andrássy-ut 9.)
Telefon Aut. 270-14.

Üzlethelyiséggel és lakással rendelkező egyéneknek helyben és vidéken kéresek adok.

Kellemetlen hajszálak garantált, végleges és gyors kiirtása

a legújabb kezeléssel. Szepő, pattanás és mindennemű szépséghibák kezelése. Szépségápoló szerek. — Quarc-fény. — Speciális hajfestés.

Művészi parókák készítése!
SCHADEK ANTAL kozmetikai és nőifodrás műtermében
Budapest, IV. Váci ucca 9. földemelt. (Corso-mozi ház) — Telefon Aut. 875-16.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"ץ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sip ucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A szigeti templom felgyújtása

— Tudósítás a 4. oldalon —

Balatonföldvár felől

A képviselők balatonföldvári összejövetelének lefolyása — politika-mentesen nézve — igazolása a talmud ama mondásának, amelynek értelmében az az igazi csapás, amely egyszerre sújt zsidót s nem-zsidót, mert az a baj, amely csak a zsidót éri, még nem egyetemes veszedelem. Régente, ha felhangzott Balatonföldvár neve, akkor mindenkinek eszébe jutott, hogy ez zsidómentes mulatni a fajmagyar svábok vezérlése alatt az árják, ott kinézik a zsidót. És ha balatonföldvári összejövetelről lett volna szó, akkor régebben kezdtek volna kutatni: zsidók hány százalékarányban jelentek meg? — De most? Azt kérdezhetnők, hol van a tavalyi hó? Kinek van kedve zsidókat keresni, kinézni, amikor beütött a krízis, amely zsidókat és nem-zsidókat egyaránt lesújt, amikor a fennidézett böles mondás értelmében valóban *egyetem*es csapás viharja zúg végig. És e csapásnál nem lehet a honmentés régi módjához folyamodni: nem lehet mindent a zsidókra rákenni.

Az értekezlet egy pontja mégis a zsidóságot érdekelheti közelebbről. A névmagyarosítás kérdésének tárgyalása ez. Egyes türelmetlenkedők a névmagyarosítás ügyét megint szöbáhozták, a belügyminiszter viszont megint leintette őket. Ők a hazát megakarják menteni azzal, hogy mindenki magyar nevet visel, a miniszter pedig azzal akarja megmenteni, hogy mindenki engedje meg akárkinek a magyar név viselését. Ez a régi játék, amely lényegében véve már tíz éve folyik azért, hogy azok a zsidók, kik régi német nevüket szö-

gyelik s a kurzus előtt nem gondoskodtak új névről, ne tessenek többet ezt. A régi játék most új fordulatot kapott, mert a hadsereg tisztjei körében, állítólag szelid kényszerrel gyakorolnak idegen nevük megmagyarosítására s így nem lehetett kitérni a belügyminiszter ismert álláspontjának ugyanon való hangoztatásától, amely lényegében véve azt mondja, hogy mindenkit szívesen lát magyar névvel, akinek magyar szíve van. Valóban a szív nagyon fontos az ember megítélésére. A talmud szerint azért ütnék bünvalómáskor a szívre, mert minden tőle függ. De felmerül az a kérdés: milyen Röntgen-apparátus áll a belügyminiszteriumnak rendelkezésére, hogy megállapítsa, kinek van jó magyar szíve, kinek nem? Kell-e ahoz, hogy az ember szívével megállapítsák a nem-jó magyar létét, előbb folyamodni névmagyarosításért, vagy pedig vannak oly fajta emberek, akiknek rossz szívet a valósi hovatartozás rubrikájának Röntgenje bevilágítja?

Ha így volna, akkor nem volna igazságos s csak ezen a ponton érdekel bennünket a dolog. Mert ha egy zsidó régi nevét nem akarja viselni, dacára annak, hogy a mai fajmagyar korszakban egy csomó miniszter, államtitkár német, tót, szerb névvel egész szép karriert csinált s ha a zsidó rossz szívének találta, akkor ez az ő pechje! De mi lesz velünk, mi lesz a többivel, akik minisztereinket követjük konzervatív névviselésünkben? Vizsgálat nélkül rossz-szívének fognak minősíteni bennünket? Van elég bajunk, ne beszéljenek be nekünk új szervi hibá!

A vegyes házasságok hídja

A bécsi lapok az osztrák katolikus hatóság oly intézkedéséről szólnak, amely az egyháznak okos s már sokszor megcsodált politikáját ismét újra kidomborítja. A keresztény-zsidó vegyes házasságokról van szó. Az osztrák törvény — lévén a régi Ausztria, a császár birodalma katolikus állam — nem ismerte el az ily fajta házasságkötéseket és így a katolikus fél *felekezetenküli* volt kénytelen lenni, mielőtt polgárilag egybekelt. Most azonban a papság megkapta az egyházi hatóságtól az engedélyt, hogy ismerjék el házasságoknak az ilyes egybekeléseket, templomon kívüli helyen áldást is adjanak a párokra, *csak kössék ki, hogy a születendő gyermekek katolikusok legyenek.*

Ha magyarországi tapasztalatok szerint indulni lehet, úgy ez az intézkedés rendkívüli módon szaporítani fogja a vegyes házasságok katolikus gyermekeit. Magyarországon már évtizedek óta tapasztalja minden objektív ember, hogy a *vegyes házasságok gyermekei elvesznek teljesen a zsidóságnak.* A vegyes házasság híd lett a kereszténység számára. És csak szomorúan mosolyoghatunk azon a romantikus frázison, amely a háború előtt a magyar neológiában a házasság miatt kitérni akaróknál ellenérvként használtatott: „minck a kitérés, hisz vegyes házasságban is lehet élni?” És hogy a vegyes házasságnak zsidó-sorvasztó hatása még nem ment köz tudatba, mutatja az, hogy sokszor dörögnek most is odaát, szószékről,